

Eiropas Savienības
Padome

Briselē, 2023. gada 10. jūlijā
(OR. en)

11545/1/23
REV 1

COPEN 244
DROIPEN 99
ENV 817
RELEX 852
JAI 976

PAVADVĒSTULE

Sūtītājs:	Eiropas Komisijas ģenerālsekretāre, parakstījusi direktore <i>Martine DEPREZ</i>
Saņemšanas datums:	2023. gada 7. jūlijs
Saņēmējs:	Eiropas Savienības Padomes ģenerālsekretāre <i>Thérèse BLANCHET</i>
K-jas dok. Nr.:	COM(2023) 419 final
Temats:	Ieteikums - PADOMES LĒMUMS, ar ko atļauj Eiropas Komisijai Eiropas Savienības vārdā piedalīties sarunās par Eiropas Padomes konvenciju, ar ko aizstāj 1998. gada Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību (Eiropas Padomes līgumu sērija Nr. 172), kā arī par tās skaidrojošā ziņojuma projektu

Pielikumā ir pievienots dokuments COM(2023) 419 *final*.

Pielikumā: COM(2023) 419 *final*

Briselē, 7.7.2023.
COM(2023) 419 final

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko atļauj Eiropas Komisijai Eiropas Savienības vārdā piedalīties sarunās par Eiropas Padomes konvenciju, ar ko aizstāj 1998. gada Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību (Eiropas Padomes līgumu sērija Nr. 172), kā arī par tās skaidrojošā ziņojuma projektu

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

- **Priekšlikuma pamatojums un mērķi**

Noziedzība vides jomā un būtiskais kaitējums, kas nodarīts videi un cilvēku veselībai, rada aizvien lielākas bažas Eiropas Savienībā un pasaulē. Saskaņā ar jaunākajām pieejamajām aplēsēm¹ ikgadējie zaudējumi, kas saistīti ar noziedzību vides jomā, ir robežās no 91 miljarda līdz 258 miljardiem ASV dolāru. Tādējādi noziedzība vides jomā ir ceturrtā lielākā noziedzīgā darbība pasaulē pēc narkotiku tirdzniecības, cilvēku tirdzniecības un viltošanas. Tās gada pieauguma temps ir no 5 līdz 7 %. Tādi noziegumi kā nelegāla atmežošana, ūdens, gaisa un augsnes piesārņošana, ozona slāni noārdošu vielu nelikumīga tirdzniecība, malumedniecība, maluzvejniecība un citi noziedzīgi nodarījumi nopietni kaitē bioloģiskajai daudzveidībai un cilvēku veselībai un iznīcina veselas ekosistēmas. Ņemot vērā radītā kaitējuma un degradācijas globālo ietekmi, kas bieži vien ir saistīta ar organizēto noziedzību starptautiskā mērogā, ir nepieciešama izlēmīga rīcība, spēcīga starptautiskā sadarbība, kuras pamatā ir vienota izpratne par noziegumu pret vidi kategorijām, kā arī sankcijas un pārrobežu sadarbība.

- **Eiropas Savienības Direktīva par vides krimināltiesisko aizsardzību**

Pēdējo desmitgažu laikā ES ir pakāpeniski stiprinājusi centienus reglamentēt videi kaitīgu rīcību. Pašlaik vairāk nekā 250 ES likumdošanas instrumentos, galvenokārt direktīvās, ir noteikti standarti un ierobežojumi dažādās vides nozarēs. Lai vēl vairāk uzlabotu vides aizsardzību, Direktīvā 2008/99/EK par vides krimināltiesisko aizsardzību (turpmāk – “Direktīva par vides krimināltiesisko aizsardzību”)² ES dalībvalstīm uzlikts par pienākumu noteikt kriminālatbildību par smagiem vides nozares tiesību aktu pārkāpumiem. Tajā cita starpā paredzēts noziegumu pret vidi kategoriju kopums, kas ir vienots visā Eiropas Savienībā, un efektīvas, atturošas un samērīgas sankcijas fiziskām un juridiskām personām. Direktīvu par vides krimināltiesisko aizsardzību iedvesmoja un būtiski ietekmēja Eiropas Padomes 1998. gada Konvencija par vides krimināltiesisko aizsardzību³.

Komisija izvērtēja Direktīvas par vides krimināltiesisko aizsardzību efektivitāti un 2020. gada oktobrī publicēja rezultātus⁴. Pamatojoties uz šiem rezultātiem, Komisija nolēma uzlabot tiesisko regulējumu noziedzības vides jomā apkarošanai un 2021. gada 15. decembrī pieņēma priekšlikumu jaunai ES direktīvai par vides krimināltiesisko aizsardzību⁵. Priekšlikumā ir precizētas noziegumu pret vidi kategoriju definīcijas un tā darbības jomā iekļautas jaunas kategorijas, lai nodrošinātu pienācīgus sodus par smagiem noziedzīgiem nodarījumiem, kas

¹ Saskaņā ar Interpola un Apvienoto Nāciju Organizācijas Vides programmas datiem noziedzība vides jomā ir ceturrtā lielākā noziedzīgā darbība pasaulē, kas pieaug par 5–7 % gadā. ANO Vides programmas un Interpola ātrās reaģēšanas novērtējums “The Rise of Environmental Crime” (“Noziedzības vides jomā pieaugums”), 2016. gada jūnijs.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/99/EK (2008. gada 19. novembris) par vides krimināltiesisko aizsardzību, OV L 328,

³ Eiropas Padomes Konvencija par vides krimināltiesisko aizsardzību, Eiropas Padomes līgumu sērija Nr. 172, 1998. gada 4. novembris; <https://www.ecolex.org/details/treaty/convention-on-the-protection-of-the-environment-through-criminal-law-tre-001292/>

⁴ Komisijas dienestu darba dokuments “Novērtējums par Eiropas Parlamenta un Padomes 2008. gada 19. novembra Direktīvu 2008/99/EK par vides krimināltiesisko aizsardzību (Direktīva par vides krimināltiesisko aizsardzību)”, SWD(2020) 259 final, 2020. gada 28. oktobris (I daļa, II daļa, kopsavilkums).

⁵ Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai, ar ko paredz noteikumus par vides krimināltiesisko aizsardzību un ar ko aizstāj Direktīvu 2008/99/EK, COM/2021/851 final 2021/0422 (COD).

izdarīti ar nodomu vai rupjas nolaidības dēļ. Lai veicinātu efektīvu un atturošu sankciju noteikšanu, ar priekšlikumu ievieš fiziskām un juridiskām personām paredzēto maksimālo sankciju minimālo līmeni, kuru nosakot, tiek ņemtas vērā arī uzņēmumu finansiālās spējas, atbildību pastiprinoši apstākļi un citas sankcijas/pasākumi. Tā mērķis ir atvieglot pārrobežu sadarbību, un tajā ir iekļauti vairāki noteikumi, kas stiprina tiesībaizsardzības ķēdi, tostarp dalībvalstu pienākums sūtīt statistikas datus par kriminālprocesiem vides jomā. Priekšlikumā ir iekļauti arī noteikumi par attiecīgās sabiedrības un vides aizstāvju tiesībām un lomu.

2022. gada decembrī ES dalībvalstis Eiropas Savienības Padomē panāca vispārēju pieeju. Eiropas Parlaments savu nostāju pieņēma 2023. gada martā⁶. Sarunas ar Eiropas Parlamentu sākās 2023. gada maijā, lai līdz 2023. gada beigām panāktu politisku vienošanos.

• Eiropas Padomes Konvencija par vides krimināltiesisko aizsardzību

Kamēr Eiropas Savienība izstrādā jauno vides krimināltiesiskās aizsardzības direktīvu, Eiropas Padome ir nolēmusi aizstāt 1998. gada Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību⁷ (turpmāk – “1998. gada konvencija”). 1998. gada konvencija ir pirmais starptautiskais instruments, kurā definēti īpaši smagi noziedzīgi nodarījumi pret vidi, kas izdarīti ar nodomu vai nolaidības dēļ, un iekļauti noteikumi attiecībā uz jurisdikciju, sankcijām, konfiskācijas pasākumiem, vides atjaunošanu, korporatīvo atbildību, Konvencijas pušu sadarbību un starptautisko sadarbību, vides aizsardzības grupu, fondu vai apvienību tiesībām piedalīties kriminālprocesos saskaņā ar valsts tiesību aktiem, kā arī tādu grupu tiesībām, kuras definē noziedzīgus nodarījumus un pieprasa efektīvas un atturošas sankcijas. Vairāki no šiem noteikumiem sniedza pusēm elastību, paredzot tikai prasību iesniegt Eiropas Padomes ģenerālsekretāram adresētu deklarāciju, kad vien kāda puse vēlas transponēt kādu noteikumu. Tomēr konvencija nestājās spēkā, jo nebija sasniegts nepieciešamais ratifikāciju vai pievienošanās skaita minimums.

2022. gada 23. novembrī tika izveidota jaunā Vides krimināltiesiskās aizsardzības ekspertu komiteja (*PC-ENV*), kura ir pakļauta Eiropas Padomes Ministru komitejai un Eiropas Krimināltiesisko problēmu komitejai un kuras uzdevums ir, pamatojoties uz *PC-ENV*⁸ pieņemto darba uzdevumu, risināt oficiālās sarunas par jaunu Eiropas Padomes konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību, ar ko aizstāj 1998. gada konvenciju. Jaunajā konvencijā tiks ņemta vērā arī 2022. gadā pabeigtā priekšizpēte⁹, kurā uzsvērtā jaunas konvencijas piemērotība attiecīgajā jomā.

Attiecībā uz jaunās konvencijas piemērotību tika secināts:

“Cīņas pret noziedzību vides jomā efektivitāte visās tās dimensijās un jo īpaši pārrobežu aspektā ir atkarīga arī no efektīvas valstu starptautiskās sadarbības. Starptautiskā sadarbība ir būtiska, lai nodrošinātu, ka attiecīgās valsts iestādes, kas iesaistītas noziedzības vides jomā novēršanā un apkarošanā, pilnībā saprotas. Jauns tiesību instruments būtu iespēja, pamatojoties uz spēkā esošajiem Eiropas Padomes starptautiskajiem instrumentiem, noteikt kopīgus šādas pastiprinātas starptautiskas sadarbības noteikumus, . (..) Ņemot vērā tās [Eiropas Padomes] dalībvalstu lielo skaitu (47 valstis) un to, ka tās dalībvalstu vidū ir arī ārpus Eiropas esošas valstis, tās [Eiropas Padomes] ietekme ir tāda, ka tās izstrādātie

⁶ www.europarl.europa.eu/doceo/document/A-9-2023-0087_LV.html

⁷ Konvencija par vides krimināltiesisko aizsardzību, Eiropas Padomes līgumu sērija Nr. 172, pieņemta 1998. gada 4. novembrī.

⁸ CM(2022)148-add2-final, 2022. gada 23. novembris.

⁹ Priekšizpēte par vides krimināltiesisko aizsardzību “CDPC(2021)9-Fin”.

instrumenti var būt ar lielu pārrobežu ietekmi, un tas sasaucas ar pārrobežu būtību, kas piemīt risināmajām vides problēmām. Jaunas konvencijas pieņemšana šajā jomā papildus tās [Eiropas Padomes] izteikti simboliskajai dimensijai starptautiskajā arēnā un līdztekus citām (reģionālām) iniciatīvām varētu izraisīt domino efektu valstu līmenī un dot iedvesmu citu starptautisku instrumentu izstrādei.”

Par attiecībām ar Eiropas Savienību Eiropas Padome savā priekšizpētē secināja, ka, “ņemot vērā darbības, ko Eiropas Savienība veic noziedzības pret vidi jomā, un jo īpaši (..) darbu pie jaunas ES direktīvas priekšlikuma, būs svarīgi uzturēt regulārus kontaktus starp abām organizācijām un pēc iespējas ciešāk koordinēt to centienus, lai izvairītos no pretrunām starp Eiropas Savienības darbu, no vienas puses, un Eiropas Padomes darbu Eiropas mērogā, no otras puses. To atvieglotu regulāra informācijas apmaiņa starp abu organizāciju dažādajām ekspertu grupām, komitejām un sekretariātiem.”

Pirmā sanāksme, kurā norisināsies sarunas par konvencijas projekta tekstu, notiks Padomē 2023. gada 16.–18. oktobrī.

- **Saskanība ar pašreizējiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Uz darbības jomu, kas iecerēta jaunajai konvencijai par vides krimināltiesisko aizsardzību, jau lielā mērā attiecas Savienības tiesību akti, jo īpaši pašlaik spēkā esošā Direktīva par vides krimināltiesisko aizsardzību un Komisijas priekšlikums jaunai direktīvai par vides krimināltiesisko aizsardzību¹⁰. To mērķi un saturs lielā mērā pārklājas ar iecerēto jauno Eiropas Padomes Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību¹¹. Abus minētos tiesību aktus virza un iedvesmo arvien pieaugošais atbalsts un pasaules mēroga uzmanība nepieciešamībai aizsargāt mūsu vidi.

Tālab ir nepieciešama tāda Savienības pozīcija sarunās, kas ļauj sniegt ieguldījumu šo mērķu sasniegšanā, novēršot jebkādas juridisko definīciju, terminoloģijas un pienākumu nesakritības konvencijā un jaunajā direktīvā par vides krimināltiesisko aizsardzību. Ir svarīgi, lai Savienība sarunās Eiropas Padomē ņemtu vērā progresu un norises saistībā ar ierosināto jauno direktīvu par vides krimināltiesisko aizsardzību un uzturētu ciešus sakarus ar atbildīgo ES Padomes darba grupu.

Veiksmīgam sarunu iznākumam vajadzētu būt saskaņotiem noteikumiem par noziegumu pret vidi kategorijām, arī par noziedzīgu nodarījumu aprakstu, sankcijām, izpildes ķēdes stiprināšanu, pilsoņu un pilsoniskās sabiedrības lomas atzīšanu un par procesuālajiem un izmeklēšanas instrumentiem, kuri būs to ES dalībvalstu un Eiropas Padomes dalībvalstu rīcībā, kuras ratificēs jauno konvenciju, un tādējādi būtu jāveicina starpvalstu sadarbība.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Līguma par Eiropas Savienības darbību trešās daļas V sadaļa piešķir Eiropas Savienībai kompetenci brīvības, drošības un tiesiskuma telpā. Papildus Direktīvai par vides krimināltiesisko aizsardzību Eiropas Savienība ir pieņēmusi arī visaptverošu tiesību

¹⁰ Sk. 4. zemsvītras piezīmi.

¹¹ Sīkāk sk. 2. iedaļā “Juridiskais pamats”.

instrumentu kopumu, lai vienlaikus ar vēršanos pret citiem noziegumiem apkarotu noziegumus pret vidi. Minētajā tiesiskajā regulējumā ietilpst šādi tiesību instrumenti un tiesību instrumentu priekšlikumi:

- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1673 (2018. gada 23. oktobris) par nelikumīgi iegūtu līdzekļu legalizācijas apkaršanu ar krimināltiesībām¹²
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/1937 (2019. gada 23. oktobris) par to personu aizsardzību, kuras ziņo par Savienības tiesību aktu pārkāpumiem¹³
- Komisijas Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvai par aktīvu atgūšanu un konfiskāciju¹⁴
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1727 (2018. gada 14. novembris) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesu iestāžu sadarbībai krimināllietās (*Eurojust*) un ar ko aizstāj un atceļ Padomes Lēmumu 2002/187/TI¹⁵
- Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2016/794 (2016. gada 11. maijs) par Eiropas Savienības Aģentūru tiesībaizsardzības sadarbībai (Eiropolu) un ar kuru aizstāj un atceļ Padomes Lēmumus 2009/371/TI, 2009/934/TI, 2009/935/TI, 2009/936/TI un 2009/968/TI¹⁶
- Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2012/29/ES (2012. gada 25. oktobris), ar ko nosaka noziegumos cietušo tiesību, atbalsta un aizsardzības minimālos standartus un aizstāj Padomes Pamatlēmumu 2001/220/TI¹⁷
- ES Padomes regula par nelegālu, neregistrētu un neregulētu zveju – Regula (EK) Nr. 1005/2008¹⁸, kas pašlaik tiek pārskatīta¹⁹.

Turklāt ir spēkā vai pašlaik tiek pārskatīts visaptverošs Savienības vides tiesību aktu kopums, uz kuru attiecas jaunā direktīva par vides krimināltiesisko aizsardzību kā horizontāls instruments²⁰. Savienības vides tiesību akti un Direktīva par vides krimināltiesisko

¹² OV L 284, 12.11.2018., 22.–30. lpp.

¹³ OV L 305, 26.11.2019., 17.–56. lpp.

¹⁴ COM(2022) 245 final

¹⁵ OV L 295, 21.11.2018., 138. lpp.

¹⁶ OV L 135, 24.5.2016., 53.–114. lpp.

¹⁷ OV L 315, 14.11.2012.

¹⁸ OV L 286, 29.10.2008., 1.–32. lpp.

¹⁹ Komisijas Priekšlikums Eiropas Parlamenta un Padomes Regulai, ar ko groza Padomes Regulu (EK) Nr. 1224/2009 un attiecībā uz zivsaimniecības kontroli groza Padomes Regulas (EK) Nr. 768/2005, (EK) Nr. 1967/2006, (EK) Nr. 1005/2008 un Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2016/1139; COM/2018/368 final.

²⁰ Minēto instrumentu piemēri ir: Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1257/2013 (2013. gada 20. novembris) par kuģu pārstrādi un ar ko groza Regulu (EK) Nr. 1013/2006 un Direktīvu 2009/16/EK (OV L 330, 10.12.2013., 1. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1005/2009 (2009. gada 16. septembris) par ozona slāni noārdošām vielām (OV L 286, 31.10.2009., 1.–30. lpp.; notiek sarunas, un drīzumā ir gaidāma jauna regula par ozona slāni noārdošām vielām (ONV)); Regula (ES) Nr. 517/2014 par fluorētām siltumnīcefekta gāzēm un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 842/2006 (OV L 150, 20.5.2014., 195.–230. lpp.; notiek sarunas, un drīzumā ir gaidāma jauna regula par fluorētām siltumnīcefekta gāzēm); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1907/2006 (2006. gada 18. decembris), kas attiecas uz ķīmikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*) un ar kuru izveido Eiropas Ķīmikāliju aģentūru, groza Direktīvu 1999/45/EK un atceļ Padomes Regulu (EEK) Nr. 793/93 un Komisijas Regulu (EK) Nr. 1488/94, kā arī Padomes Direktīvu 76/769/EEK un Komisijas Direktīvu 91/155/EEK, Direktīvu 93/67/EEK, Direktīvu 93/105/EK un Direktīvu 2000/21/EK (OV L 396, 30.12.2006., 1.–849. lpp.); Padomes Regula (EK) Nr. 338/97 (1996. gada 9. decembris) par savvaļas dzīvnieku un augu sugu aizsardzību, reglamentējot to tirdzniecību (OV L 61, 3.3.1997., 1.–69. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/98/EK (2008. gada 19. novembris) par atkritumiem un par dažu direktīvu atcelšanu

aizsardzību mijiedarbojas, ciktāl noziedzīga nodarījuma definīcija, kas noteikta Direktīvā par vides krimināltiesisko aizsardzību, prasa nelikumīgu rīcību jeb Savienības vides tiesību aktos noteikto saistību nepildīšanu. Turklāt Savienības vides tiesību aktos definētās nekriminālās sankcijas un kriminālsodi kopā veido integrētu ES sankciju sistēmu, kas veicina ES politikas efektīvu īstenošanu vides aizsardzības mērķiem; nekriminālajām sankcijām un kriminālsodiem būtu citam citu jāpapildina un jāpastiprina attiecībā uz pakāpenisku un saskanīgu pieeju, kas paredz ES mēroga sankciju noteikumus atbilstoši harmonizētiem kritērijiem un standartiem.

2. JURIDISKAIS PAMATS, SUBSIDIARITĀTE UN PROPORCIONALITĀTE

• Juridiskais pamats

Šis ieteikums ir iesniegts Padomei saskaņā ar LESD 218. panta 3. un 4. punktu, lai saņemtu atļauju Eiropas Savienības vārdā risināt sarunas par Eiropas Padomes Konvencijas par vides krimināltiesisko aizsardzību pārskatīšanu, sniegtu sarunu norādes un ieceltu Komisiju par sarunu vadītāju.

Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 3. panta 2. punktā ir noteikts, ka Savienībai ir ekskluzīva kompetence “noslēgt starptautisku līgumu (..), ciktāl līguma slēgšana ietekmē Savienības kopīgos noteikumus vai maina to darbības jomu”. Konkrētāk, Eiropas Kopienu Tiesa ir precizējusi, ka “šāda riska [ka var kaitēt Savienības kopīgiem noteikumiem vai grozīt to darbības jomu] konstatējums nenozīmē, ka jābūt pilnīgai saskaņai starp to jomu, uz kuru attiecas starptautiskās saistības, un to, kuru regulē Savienības tiesiskais regulējums”, bet ka “tādas saistības var ietekmēt vai mainīt Savienības kopīgo noteikumu piemērošanas jomu arī tad, ja šīs saistības ietilpst nozarē, kura lielākoties jau tiek regulēta ar šiem noteikumiem”²¹.

Savienības kompetences analīzē ir jāņem vērā jomas, uz kurām attiecas Savienības noteikumi un paredzētā līguma noteikumi, to gaidāmās izmaiņas, kā arī minēto Savienības un līguma noteikumu raksturs un saturs, lai noteiktu, vai iecerētais līgums var apdraudēt Savienības noteikumu vienotu un konsekventu piemērošanu un ar tiem izveidotās sistēmas pienācīgu darbību.

Iepriekšminētie ES tiesību instrumenti, jo īpaši Direktīva par vides krimināltiesisko aizsardzību saistībā ar tajā minētajiem tiesību aktiem, ir joma, uz kuru lielā mērā attiecas Savienības tiesību akti, un pastāv risks, ka šo jomu jaunā konvencija par noziedzību vides jomā var ietekmēt vai mainīt tās tvērumu, un tāpēc Savienībai ir ekskluzīva ārējā kompetence attiecībā uz minēto jomu, pamatojoties uz LESD 3 panta 2. punktu atbilstoši Eiropas Savienības Tiesas interpretācijai.

Pirmkārt, jaunā konvencija pārklāsies ar jauno direktīvu par vides krimināltiesisko aizsardzību. Jaunā konvencija cieši atspoguļotu jaunās direktīvas par vides krimināltiesisko aizsardzību struktūru un darbības jomu. Abos tiesību aktos būs ietverti noteikumi attiecībā uz mērķi un darbības jomu, terminoloģiju un definīcijām, būtiskiem noziedzīgiem nodarījumiem, personu atbildību un sankcijām, procesuālajām tiesībām un procesuālo sadarbību, preventīviem pasākumiem un pilsoniskās sabiedrības līdzdalību.

Otrkārt, ja dalībvalstis kļūs par iecerētās konvencijas pusēm, radīsies risks apdraudēt ES kopīgo noteikumu vienotu un konsekventu piemērošanu.

(OV L 312, 22.11.2008., 3. lpp.); Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1013/2006 (2006. gada 14. jūnijs) par atkritumu sūtījumiem (OV L 190, 12.7.2006., 1.–98. lpp.).

²¹ Lieta C-114/12, Komisija/Padome, ECLI: ECLI:EU:C:2014:2151, 69. un 70. punkts.

Piemēram, Savienībai ir jānodrošina, ka noziegumu pret vidi kategoriju definīcijas konvencijā ir pēc iespējas saderīgas ar Direktīvu par vides krimināltiesisko aizsardzību, jo dalībvalstu krimināltiesību aktos nedrīkst iekļaut pretrunīgas definīcijas attiecībā uz konkrētu noziegumu kategoriju. Ir arī jānodrošina, ka juridiskā metode, kas konvencijā izmantota noziedzīgu nodarījumu pret vidi definēšanai, nav pretrunā ar metodi, kas izmantota Direktīvā par vides krimināltiesisko aizsardzību. Jauna no ES tiesību aktiem atšķirīga pieeja konvencijā noziedzīgu nodarījumu definēšanai var tai ziņā ietekmēt vai ierobežot ES tiesību aktu turpmāko attīstību. Ja Direktīva par vides krimināltiesisko aizsardzību neietvertu kādu konvencijā definētu noziegumu kategoriju, tas tomēr var ietekmēt Savienības tiesību aktus. Piemēram, nelegālu zveju un sankcijas par to reglamentē ES zivsaimniecības politika²². Tādējādi noziegumu pret vidi tvēruma mainīšana vai jaunu noziedzīgu nodarījumu definēšana varētu horizontāli ietekmēt Savienības attiecīgo kopīgo noteikumu piemērošanas jomu.

Pastāv arī risks, ka konvencijā lietotajiem terminiem būs atšķirīga nozīme, tādējādi ietekmējot līdzīgu terminu piemērošanu Savienības tiesībās. Tas var attiekties, piemēram, uz iedibinātiem juridiskiem standartjēdzieniem, piemēram, juridiskām personām, juridisko personu atbildību un krimināltiesisko jurisdikciju.

No sistēmiskā viedokļa jaunajā direktīvā par vides krimināltiesisko aizsardzību iekļautie noteikumi par sankcijām, papildsankcijām un pasākumiem papildina Savienības vides tiesību aktos iekļautos spēkā esošos noteikumus par sankcijām. Tādējādi minētie noteikumi veicina saskanīgu ES sankciju sistēmu attiecībā uz pārkāpumiem vides jomā. Noteikumiem par sankcijām jaunajā konvencijā un ES sankciju sistēmā vajadzētu būt saderīgiem, lai neapgrūtinātu turpmāku noteikumu attīstību.

Savienībai būtu arī jānodrošina, ka konvencijā paredzētie noteikumi par prevenciju un krimināltiesību aizsardzības ķēdes stiprināšanu nav pretrunā ar līdzīgiem pienākumiem, kas paredzēti Direktīvā par vides krimināltiesisko aizsardzību, jo pretrunas tai ziņā var apdraudēt ES noteikumu efektivitāti un īstenošanu.

Dažādas prasības konvencijā un Direktīvā par vides krimināltiesisko aizsardzību attiecībā uz statistikas datu vākšanu par kriminālprocesiem vides jomā var sarežģīt tehnisko un administratīvo darbplūsmu Eiropas Savienībā un mazināt attiecīgo Direktīvas par vides krimināltiesisko aizsardzību noteikumu efektivitāti.

ES tiesību aktos, atspoguļojot ES dalībvalstu pašreizējo konsensa stāvokli, ir ietverti minimālie procesuālie noteikumi attiecībā uz cietušo tiesībām, liecinieku tiesībām un to personu tiesībām, kuras sadarbojas ar tiesu iestādēm, kā arī nevalstisko organizāciju un pilsoniskās sabiedrības procesuālajām tiesībām kriminālprocesā. Tai ziņā konvenciju noteikumi var ietekmēt un kavēt ES tiesību aktu turpmāko attīstību.

Pamatojoties uz šo analīzi, tiek secināts, ka iecerētā jaunā konvencija var ietekmēt vai mainīt ES kopīgo noteikumu darbības jomu.

- **Subsidiaritāte (neekskluzīvas kompetences gadījumā)**

Neattiecas.

- **Proporcionalitāte**

Šī iniciatīva nepārsniedz to, kas ir nepieciešams attiecīgo politikas mērķu sasniegšanai. Savienība jau ir īstenojusi iekšējo kompetenci šajā jomā, pieņemot Direktīvu 2008/99/EK par

²² Sk. 18. un 19. zemspītras piezīmi.

vides krimināltiesisko aizsardzību un priekšlikumu jaunai direktīvai, ar ko aizstāj Direktīvu 2008/99/EK. Tādēļ sarunās būtu jāizmanto kopēja ES pieeja, lai izvairītos no neatbilstības starp attiecīgo konvenciju Eiropas Padomes līmenī un ES tiesību aktiem.

3. **EX POST IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI**

- **Ex post izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Neattiecas.

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Neattiecas.

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Gatavojoties sarunām, Komisija ņēma vērā dalībvalstu ekspertu viedokļus, kurus tie pauda attiecīgajās Padomes darba grupās notikušajās diskusijās.

- **Ietekmes novērtējums**

Neattiecas.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas.

- **Pamattiesības**

Sarunās par Konvencijas pārskatīšanu ir jāņem vērā vairākas pamattiesības un pamatbrīvības, kas nostiprinātas Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”), tostarp tiesības uz augstu vides aizsardzības līmeni un vides kvalitātes uzlabošanu (Hartas 37. pants), personas datu aizsardzību un vārda un informācijas brīvību, darījumdarbības brīvība, tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību un taisnīgu tiesu (Hartas 47. pants), nevainīguma prezumpcija un tiesības uz aizstāvību (Hartas 48. pants), noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības un samērīguma principi (Hartas 49. pants) un tiesības netikt divreiz tiesātam vai sodītam krimināllietā par to pašu noziedzīgo nodarījumu (Hartas 50. pants – *ne bis in idem*). Tā kā daļēnai sarunās Eiropas Savienības vārdā nebūtu jāapdraud pamattiesību aizsardzības līmenis Savienībā, ar šo iniciatīvu tiek ierosināts nodrošināt pamattiesību augsta līmeņa aizsardzību.

4. **IETEKME UZ BUDŽETU**

Šis priekšlikums neietekmē Savienības budžetu.

Ieteikums

PADOMES LĒMUMS,

ar ko atļauj Eiropas Komisijai Eiropas Savienības vārdā piedalīties sarunās par Eiropas Padomes konvenciju, ar ko aizstāj 1998. gada Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību (Eiropas Padomes līgumu sērija Nr. 172), kā arī par tās skaidrojošā ziņojuma projektu

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 218. panta 3. un 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas ieteikumu,

tā kā:

- (1) Eiropas Padomes Ministru komiteja 2022. gada 23. novembrī pilnvaroja ekspertu komiteju vides krimināltiesiskās aizsardzības jautājumos līdz 2024. gada 30. jūnijam izstrādāt jaunu konvenciju, ar ko aizstāj 1998. gada Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību (Eiropas Padomes līgumu sērija Nr. 172).
- (2) Paredzams, ka iecerētajā konvencijā būs ietverti kopīgi noteikumi attiecībā uz mērķi un darbības jomu, terminoloģiju un definīcijām, būtiskiem noziedzīgiem nodarījumiem, atbildīgajām personām un sankcijām, procesuālajām tiesībām un procesuālo sadarbību, preventīviem pasākumiem un pilsoniskās sabiedrības līdzdalību. Iecerētās konvencijas saturs un darbības joma ietilpst jomā, uz kuru lielā mērā attiecas Savienības tiesību akti²³, līdz ar to pastāv risks, ka jaunā konvencija varētu ietekmēt vai mainīt to darbības jomu, kā minēts LESD 3. panta 2. punktā.
- (3) Tādēļ Savienībai būtu jāpiedalās sarunās par jaunu Eiropas Padomes konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību,

IR PIENĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo Komisijai atļauj Savienības vārdā risināt sarunas par jaunu konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību, ar kuru aizstāj Eiropas Padomes 1998. gada Konvenciju par vides krimināltiesisko aizsardzību.

2. pants

Sarunu norādes ir izklāstītas pielikumā.

3. pants

Sarunas risina, apspriežoties ar [īpašās komitejas nosaukums, ko ieraksta Padome].

4. pants

²³ Jo īpaši Direktīva 2008/99/EK par vides krimināltiesisko aizsardzību un priekšlikums jaunai direktīvai, ar ko tiku aizstāta minētā direktīva (COM(2021) 851 final, 2021/0422 (COD)).

Šis lēmums ir adresēts Komisijai.

Briselē,

*Padomes vārdā –
priekšsēdētājs*